

25.03.2019

POL-2018-49972

Giltighetstid
1.4.2019 - 31.12.2023

Författningsgrund
Polisförvaltningslagen (110/1992) 4 §

Ändrar/Upphäver
2020/2013/3057

Målgrupper
Polisen

Efterspaning av försvunnen person och polisundersökning

1. Allmänt

Polisen har med stöd av polislagen skyldighet att efterspana en försvunnen person och polisen ska med anledning av en anmälan eller när det annars av särskilda skäl är befogat företa polisundersökning för att utreda försvinnandet. Syftet med denna anvisning är att komplettera den efterspaning av försvunnen person som beskrivs i anvisningen "Samverkan mellan polisen och frivilligorganisationerna", i synnerhet i fråga om befogenheter och dokumentering, samt att ge instruktioner för polisundersökning eller förundersökning som eventuellt görs i dessa fall.

Ofta hittas personen ganska snabbt efter försvinnandet, men den försvunna personen kan också ha fallit offer för ett brott mot liv. Därför ska de första åtgärderna vid ett försvinnande, såsom efterspaning av personen och registrering av anmälan, göras med tillräcklig noggrannhet.

Polisen bör fästa särskild vikt vid att fastställa hur brådskande och hur omfattande efterspaningsåtgärderna är. De faktorer som ska observeras vid bedömningen då åtgärderna fastställs anges i punkt 4 i anvisningen.

Med hjälp av intressegruppernas och medborgarnas observationer kan efterspaningen effektiviseras. Utvecklingen av kommunikationsteknik har ytterligare förbättrat polisens möjligheter att effektivisera efterspaningen genom effektiv information. Polisen ska utnyttja informationsverksamhet i ett tidigt skede av efterspaningen men beakta bestämmelserna som gäller informationsverksamhet och kommunikation samt polisens anvisningar om dem (punkt 8 i anvisningen).

2. Författnings- och normgrund

2.1. Polisens tjänsteplikter

Med stöd av 1 § 2 mom. i polislagen (872/2011) ska polisen vidta nödvändiga åtgärder för att finna en person om det finns grundad anledning att anta att personen har försvunnit eller råkat ut för en olycka.

Enligt 6 kap. 1 § i polislagen ska polisen dessutom företa polisundersökning om det med anledning av en anmälan eller när det annars av särskilda skäl är befogat för att hitta en försvunnen person. Vid polisundersökning ska förundersökningslagen iakttas i tillämpliga delar på det sätt som undersökningens art förutsätter.

När någon anmäler ett brott eller en händelse som anmälaren misstänker vara ett brott till en förundersökningsmyndighet, ska myndigheten utan dröjsmål registrera anmälan enligt 3 kap. 1 § i förundersökningslagen (805/2011). Enligt 3 § i förundersökningslagen ska förundersökningsmyndigheten göra en förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts.

Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) innehåller bestämmelser som rör polisens handlande vid stora olyckor. En säkerhetsutredning utförs inte för att fördela det rättsliga ansvaret utan i undersökningen utreds händelsernas förlopp, orsaker och följder samt räddningsåtgärderna som vidtagits samt myndigheternas verksamhet. Enligt 5 kap. 42 § kan undersökningen göras i samarbete med den myndighet som utför förundersökningen eller utredningen av dödsorsak inom samma fall. Därtill har Olycksfallsutredningscentralen har rätt att på begäran få handräckning av polisen i säkerhetsutredningen och säkerställandet av denna.

2.2. Om befogenheter vid efterspaning

Om polisens befogenheter i samband med efterspaningsuppgifter föreskrivs polislagen. Nedan presenteras de befogenheter som föreskrivits för polisen för efterspaningsuppgifter samt deras centrala innehåll.

Polisen har rätt till tillträde och husrannsakan i situationer då det råder fara och vid olycksfall samt vid behov rätt att öppna ett rum, förvaringsutrymme eller motsvarande objekt för åtgärd med våld (PolL 2 kap. 6 och 7 §).

Var och en är skyldig att på befallning av en polisman som hör till befälet bistå polisen med att leta efter personer som har försvunnit och befinner sig i livsfara, med att rädda människoliv, hjälpa skadade samt avvärja betydande skada på egendom eller miljön, om deltagandet i en sådan åtgärd inte är oskäligt med hänsyn till vederbörandes ålder, hälsotillstånd eller personliga förhållanden eller av andra särskilda skäl (PolL 9 kap. 3 §).

Polisen kan som hjälp vid efterspaning samt för andra biståndsuppgifter som inte innebär betydande utövning av offentlig makt anlita frivilligorganisationer samt den i 3 kap. i lagen om frivilligt försvar (556/2007) 3 kap. avsedda Försvarsutbildningsföreningen och även personer som deltar i tjänstgöring enligt den lagen. Beslut om att anlita en frivilligorganisation för efterspaning fattas av den polisman som leder efterspaningen och beslut om att anlita en frivilligorganisation för någon annan biståndsuppgift fattas av en polisman som hör till befälet (PolL 9 kap. 4 §).

Polislagen ger den bistår en polisman rätt att enligt polismannens anvisningar vidta sådana åtgärder för att upprätthålla allmän ordning eller säkerhet som polismannen anvisar inom ramen för sin behörighet (PolL 9 kap. 5 §). I 2 kap. 17 § 3 mom. i polislagen föreskrivs om rätten att använda maktmedel.

Enligt beslut av en polisman som tillhör befälet har polisen under särskilda förutsättningar rätt att låta utföra uppgiften på den berörda partens bekostnad. Kostnaderna för åtgärder kan betalas i förskott av statens medel (PolL 9 kap. 6 §). De kan drivas in hos den som försummat att utföra uppgiften eller av ägaren av egendomen så som det föreskrivs i lagen om verkställandet av skatter och avgifter (706/2007). Därutöver ska privatpersoner och privata sammanslutningar på befallning av en polisman som tillhör befälet i skälig utsträckning och mot full ersättning ställa livsmedel, telekommunikationsmedel, transportmedel, arbetsredskap samt andra behövliga apparater och ämnen till polisens förfogande.

Då befogenheter enligt polislagen tillämpas bör de allmänna principerna som nämns i 1 kap. i lagen beaktas. I samband med efterspaning kan särskilt följande paragrafer bli aktuella: 2 § respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, 4 § principen om minsta olägenhet, 5 § principen om ändamålsbundenhet, 6 § utförande av uppgifter och viktighetsordning, 7 § information om grunden för en åtgärd och 11 § polismans rätt att ge befallningar.

2.3. Om polisens metoder för att inhämta information i samband med efterspaning

2.3.1. Nödpositionering av mobiltelefon

Enligt 321 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) är teleföretag skyldiga att till nödcentraler, sjöräddningscentralen, sjöräddningsundercentralen och polisen för behandling lämna ut identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från samt uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress och kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, om den myndighet som tagit emot nödmeddelandet har grundad anledning att anta att personen i fråga befinner sig i uppenbar nöd eller i omedelbar fara.

Enligt 3 kap. 12 § i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) är nödcentralen skyldig att anslutning till förmedlade meddelanden eller uppdrag ge stödtjänster till de enheter som sköter räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter eller aktörer som alarmerats. På basis av utgångsinformationen lokaliserar nödcentralen på eget beslut eller på polisens begäran med hjälp av sitt eget datasystem antingen det abonnemang från vilket nödmeddelandet sänts eller abonnemanget för personen som är föremål för nödmeddelandet. Förutsättningen är dock att den berörda personen är i uppenbar nöd eller omedelbar fara. Nödpositionering förutsätter alltså alltid ett välgrundat antagande om akut fara för personens liv eller hälsa.

Enligt Polisstyrelsens riktlinje framförs begäran till nödcentralen om nödpositionering av en polisman som hör till befälet. Han eller hon ansvarar för att begäran uppfyller villkoren i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och att informationen inte används i strid med principen om ändamålsbundenheten enligt 2 kap. 7 § i personuppgiftslagen (523/1999). En nödpositionering som gjorts på polisens begäran inklusive motivering införs alltid i nödcentralens nödcentralssystem som ett separat uppdrag samt i polisens undersökningsprotokoll. Ett Salpa -förfarande görs inte i ärendet.

Med hjälp av en positioneringsbegäran som görs i nödcentraldatasystemet kan nödcentraloperatören få uppgift om abonnemangets läge mycket snabbt, förutsatt att telefonen som ska lokaliseras är påslagen.

För avstängda telefoner ger flera operatörers system den senaste cell-ID-uppgiften i ungefär ett dygn efter det att telefonen har stängts av. I praktiken varierar lokaliseringsnoggrannheten och kan vara mellan ett tiotal meter till flera kilometer. Det är fråga om att lokalisera en s.k. cell genom mätning med hjälp av basstationer. Då beaktas bl.a. dämpningen av signalen, vilket innebär att t.ex. närheten till stora vattenområden kan påverka noggrannheten.

För att lokalisera ett utländskt abonnemang krävs dessutom en aktiv telehändelse (om möjligt, uppmanas den som ska lokaliseras skicka ett SMS).

Nödcentralen har inte rätt att utnyttja mobiltelefonlokalisering om det gäller information för att hindra eller utreda brott. Nödcentralen har inte heller rätt att utnyttja mobiltelefonpositionering om det gäller en polisutredning enligt polislagen, exempelvis när det gäller en försvunnen person som inte är i nöd eller omedelbar fara. I dessa fall kommer befogenheterna från antingen polislagen eller tvångsmedelslagen och inhämtningen av information utförs genom Salpa -systemet.

Nödpositionering kan inte användas för att inhämta information om tidigare lägesuppgifter eller kontakter (historik) för föremålet för lokalisering, trots att dessa ofta är mycket väsentliga för att kunna genomföra sökningen. Inhämtning av tidigare lägesuppgifter är möjlig genom teleövervakning, om villkoren för användningen uppfylls.

I nya mobiltelefoner finns det i praktiken alltid en egen, GPS-baserad positioneringsapplikation (Find My Iphone, Samsung Dive osv.). Den som leder sökningen bör alltid utreda möjligheterna att utnyttja den aktuella applikationen (om exempelvis den försvunna personens vänner har tillgång till lägesuppgifterna).

2.3.2. Telekommunikation

Telekommunikation erbjuder många användningsmöjligheter vid efterspaning av en försvunnen person. På grund av att metoderna är partiellt sekretessbelagda kan inte beskrivas utförligt i denna anvisning. I

särskilt brådskande situationer och då det är uppenbart att liv och hälsa är i fara ska dock Centralkriminalpolisens Salpa -jour alltid kontaktas.

2.3.3. Hemliga metoder för inhämtande av information enligt polislagen och tvångsmedelslagen

I 5 kap. i polislagen föreskrivs om användningen av hemliga metoder för inhämtande av information i syfte att förhindra, avslöja eller avvärja risk för brott. I kapitlet definieras förhindrande av brott och avslöjande av brott samt tillgängliga metoder. Dessutom föreskrivs om förutsättningarna tt använda dessa befogenheter och beslutsprocessen.

Om polisen på grund av en anmälan eller av annan orsak har anledning att misstänka att en försvunnen person har fallit offer för ett brott, har polisen förutom de ovan nämnda befogenheterna ändamålsenliga befogenheter att göra förundersökning och tillgripa tvångsmedel. Bestämmelser om användningen av hemliga tvångsmedel i förundersökning av brott finns i 10 kap. i tvångsmedelslagen (806/2011).

Användningen av hemliga metoder för inhämtande av information enligt polislagen och tvångsmedelslagen hanteras genom Salpa -systemet. I detta avseende följs Polisstyrelsens föreskrift "Organisering, nyttjande och övervakning av hemligt inhämtande av information" samt den Sharepoint-baserade Salpa -handboken. Vid behov bör Centralkriminalpolisens Salpa -jour (24h) kontaktas. Kontaktuppgifterna finns på Salpa -systemets förstasida.

2.4. Betalning av arvoden och ersättningar

En person som på order bistått polisen enligt 9 kap. 3 § i polislagen får arvoden och ersättningar enligt 8 kap. 4 § i polislagen. I tillämpliga delar kan även de anvisningar som nämns i kapitel 7 i anvisningen "Samverkan mellan polisen och frivilligorganisationerna" iaktas vid betalning av arvoden och ersättningar. Eftersom ersättning betalas bland annat utifrån använd arbetstid, antecknas namnen på personerna som deltar i efterspaningen och inledningstidpunkten när personerna anmäler sig. När de som deltagit i efterspaningen lämnar uppdraget antecknas tidpunkten för detta.

Arvoden och ersättningar som betalas till i 9 kap. 4 § i polislagen avsedda frivilligorganisationer för efterspaning och andra biståndsuppgifter fastställs i avtalet mellan polisen och frivilligorganisationen.

Ersättning tas inte ut för användning av statens luftfarkoster vid efterspaning av en försvunnen person. En luftfarkost som koordineras av en frivilligorganisation (Finlands Flygräddningssällskap rf) jämställs med statens luftfarkoster då den utför ett uppdrag som tilldelats den av en polismyndighet (LuftfartsL 864/2014, 2§).

Betalning av ersättningar som gäller försvarsmaktens handräckning föreskrivs i 2a § i förordningen om försvarsmaktens handräckning till polisen (782/1980). I regel är brådskande och nödvändig handräckning

avgiftsfri. En mer detaljerad överenskommelse finns i samarbetsavtalet mellan polisen och försvarsmakten.

Betalning av ersättningar som gäller gränsbevakningsväsendets handräckning fastställs i 81 § i gränsbevakningslagen (578/2005).

3. Handlingsplaner

Polisenheterna ha en plan för åtgärder som ska inledas i brådskande ordning för att hitta en försvunnen person som är i livsfara eller vars hälsa är hotad (handboken om behandling av uppgifter i polisens utrycknings- och fältverksamhet, bilaga 2: handlingsanvisningar för uppgifterna 380–382).

Om det förekommer storskalig turismverksamhet i polisenhetens verksamhetsområde eller om det finns inrättningar vars patienter eller klienter upprepade gånger orsakar efterspaningar eller om behovet av efterspaningar är sannolikt i framtiden, ska den berörda polisenheten efter behov göra upp en handlingsplan i samarbete med den berörda parten. En ansvarig person som upprätthåller och uppdaterar planen och i synnerhet kontaktuppgifterna ska utses för handlingsplanen.

4. Genomförande av efterspaning

När det är känt att personen som anmälts som försvunnen är oförmögen att ta hand om sig själv (barn, äldre person, sjuk person) eller omständigheterna av annan orsak är sådana att personens liv eller hälsa är hotade eller om personen misstänks ha fallit offer för ett brott, ska undersöknings- och efterspaningsåtgärderna inledas utan dröjsmål när anmälan om försvinnande har mottagits. Vid bedömningen av hur snabbt efterspaningen bör inledas ska man beakta bl.a. Årstiden, väderleksförhållandena och förhållandena i övrigt.

Vid planeringen och genomförandet av efterspaningen bör betydelsen för efterspaningen i närområdet beaktas. Enligt undersökningar har den försvunna i flera fall hittats nära hemmet eller den plats där personen senast iakttagits.

Olika former av efterspaning är efterspaning som utförs av polisens egen organisation, bistånd till polisen på order enligt 9 kap. 3 § i polislagen, stöd av frivilligverksamhet och stöd av andra myndigheters handräckning enligt 9 kap. 4 § i polislagen. Bestämmelser om försvarsmaktens handräckning till polisen finns i 1 § i lagen om försvarsmaktens handräckning till polisen (781/1980) och i 23 § i lagen om frivilligt försvar (556/2007). Om gränsbevakningsväsendets handräckning till polisen föreskrivs i 77a och 77b § i gränsbevakningslagen (578/2005). Dessutom deltar gränsbevakningsväsendet i enlighet med 26 § i gränsbevakningslagen i efterspaningen av personer som gått vilse i terrängen eller som annars är i behov av akut hjälp i terrängen.

För efterspaning av en försvunnen person som leds av polisen larmas statens luftfarkost via MRCC Turku (Maritime Rescue Coordination Centre) antingen av polisen eller via nödcentralen. Frivilligorganisationens luftfarkost begärs via Finlands Flygräddningssällskaps journalnummer 020 728 9500.

För att effektivt och snabbt inleda en efterspaning ska ett förhandsmeddelande om efterspaningsberedskap omedelbart ges till övriga myndigheter och frivilliga. Anvisningar om att larma frivilligorganisationer finns i anvisningen "Samverkan mellan polisen och frivilligorganisationerna". Polisen kan låta gränsbevakningsväsendet, en enhet inom försvarsmakten eller en utbildad frivilligorganisation utföra terrängefterspaningen som hör till dess ansvar eller en del av den, medan polisen ändå bär helhetsansvaret (den allmänna ledningen) för efterspaningen.

Organisationerna som deltar i verksamheten enligt de anvisningar som den allmänna ledaren har gett leder sina egna enheter och deras ledare lämnar rapport om sin verksamhet till den allmänna ledaren. På motsvarande sätt ska de andra som förbereder sig på att delta i efterspaningarna genast underrättas om den försvunna personen hittas. När efterspaningen avslutas ska man försäkra sig om att de som deltagit i efterspaningen underrättas om att uppdraget har avslutats och att alla deltagare avbryter uppdraget i enlighet med de anvisningar som situationsledaren har gett.

Efter att efterspaningen avslutats ordnar polisen vid behov ett responsmöte för organisationerna som deltagit eller representanterna för dessa (teknisk debriefing). Responsmötet är en bedömning av verksamheten, där händelserna under efterspaningen går i genom. Sådant som på responsmötet konstateras kräva förbättring eller tillvägagångssätt som visat sig vara effektiva antecknas för framtida kurser och övningstillfällen. En utvärdering som eventuellt behövs i fråga om upplevda traumatiska situationer arrangeras av varje organisation för sig, om en sådan inte ordnas i samarbete med polisen.

5. Efterspaningsuppdrag samt lednings- och verksamhetsansvar

Polisen ansvarar för efterspaning av försvunna på land och i insjöområden i enlighet med 46 § 2 mom. 4 punkten i räddningslagen (379/2011). Polisen ansvarar för efterspaning av försvunna i havsområden efter att sjöräddningsväsendets efterspanings- och räddningsåtgärder har förklarats resultatlösa. Andra myndigheters och sammanslutningars efterspaningsgrupper lyder under polisen.

Gränsbevakningsväsendet ansvarar för efterspanings- och räddningsuppdrag inom sjöräddningsväsendets ansvarsområde enligt vad som föreskrivs om detta i sjöräddningslagen (1145/2001) och sjöräddningsförordningen (37/2002) samt vad som bestäms i 2010 års sjöräddningsanvisning.

Sjöräddningens ledningscentral meddelar om efterspanings- och räddningsåtgärder till polisens ledningscentral eller polisinrättningen utgående från polisens områdesansvar när det är sannolikt att polisen

måste fortsätta efterspaningen av den försvunna personen efter att sjöräddningsväsendets uppdrag har avslutats. Då kan polisen förbereda sig för en eventuell efterspaning av den försvunna personen, för polis- eller förundersökning samt för överföring av ledningsansvaret i ett så tidigt skede som möjligt efter att sjöräddningsuppdraget avslutats. Sjøräddningsledaren fattar beslut att avsluta efterspanings- och räddningsåtgärden när det utgående från de efterforsknings- och efterspaningsåtgärder som utförts står klart att det inte finns ett behov av ytterligare åtgärder eller när alla personer som varit utsatta för fara har hittats och räddats. Sjøräddningsledaren kan avsluta efterspaningarna också när det har framkommit att det inte längre finns något grundat hopp om att hitta överlevande. Efterspaningsuppgiften och bytet av ledningsförhållandet organisationerna emellan införs i informationssystemet för polisärenden i enlighet med punkt 5 i denna anvisning. Likaså meddelar polisen till sjöräddningens ledningscentral att ovan nämnda överförda efterspaningsuppgift har avslutats. Polisens ledningscentraler upprätthåller polisens kontaktuppgifter som finns i sjöräddningsdistriktens ledningscentral.

Efterspanings- och räddningstjänst för luftfart genomförs i Finland av ANS Finland Ab i samarbete med inrikesministeriet och övriga myndigheter (LuftfartsL 1194/2009, 121 §). Flygräddningstjänsten leds och samordnas av Finlands flygräddningscentral ARCC Finland. Flygräddningscentralen svarar för att lokalisera och spana efter ett luftfartyg som är i nöd eller har försvunnit fram till att luftfartyget kan lokaliseras eller den efterspaning av ett luftfartyg som leds av flygräddningscentralen måste avslutas som resultatlös.

Flygräddningscentralen (ARCC) anmäler via nödcentralen händelsen till den polisledningscentral eller polisinsättning som bestäms utifrån polisens områdesansvar för efterspaningsaktiviteter inom mark- och insjövattenområdet så att polisen kan förbereda sig för terrängefterspaningar, polis- eller förundersökningar samt överföring av ledningsansvaret i ett så tidigt skede som möjligt.

Polisen övertar helhetsansvaret för efterspaningen, om ARCC avslutar efterspaningarna av ett luftfartyg som resultatlösa. Polisens ledningscentraler upprätthåller polisens kontaktuppgifter som finns hos ARCC.

Efterspaningsuppgiften och bytet av ledningsförhållandet organisationerna emellan införs i informationssystemet för polisärenden i enlighet med punkt 5 i denna anvisning. Likaså meddelar polisen till flygräddningscentralen att ovan nämnda överförda efterspaningsuppgift har avslutats. Efter att föremålet för efterspaningen har hittats leds räddningsverksamheten av räddningsmyndigheterna.

Instruktioner för polisens undersökning av flygolyckor finns i en separat anvisning från Polisstyrelsen Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) innehåller bestämmelser som rör polisens handlande vid stora olyckor.

6. Polisundersökning och förundersökning

6.1. Allmänt

Om den försvunna personen inte hittas med hjälp av ovan beskrivna åtgärder ska en polisundersökning enligt 6 kap. 1 § i polislagen göras. Polisundersökningen inleds i nödvändig omfattning efter att anmälan om försvinnande har mottagits. När undersökningens omfattning planeras ska man beakta att det också kan vara fråga om brott mot liv. Den försvunna personens anhöriga och närstående ska höras i polisundersökningen.

I polisundersökningen ska man försöka reda ut bl.a. följande:

- eventuell orsak till försvinnandet
- personens signalement
- personens klädsel, smycken, mobila enheter och andra föremål som personen hade med sig
- omständigheter vid försvinnandet (plats, exakt tid för försvinnandet)
- faktorer som påverkar personens hälsotillstånd (självdestruktivitet, sjukdomar, medicinering, användning av alkohol eller droger m.m. samt eventuella vårdplatser)
- personens användning av tillgångar (bankförfrågningar, kundkort)
- eventuella övernattnings- och uppehållsplatser
- forskaffningsmedel och resebiljetter som personen använder

I det första skedet av undersökningen ska man särskilt beakta telefonabonnemang som den försvunna personen haft och s.k. försvinnande uppgifter och lagring av dessa (t.ex. upptagningar från säkerhetskameror). För att kunna identifiera personen senare ska även eventuella särskilda signalement klarläggas i undersökningen och DNA-prov samlas in. Om personen senare hittas död kan identiteten fastställas med hjälp av dessa uppgifter.

Om det på grund av polisundersökningen finns skäl att misstänka brott, inleds förundersökning.

6.2. Registrering i informationssystemet för polisärenden (Patja)

6.2.1. Registrering av anmälan

En försvunnen personen registreras i informationssystemet för polisärenden som en S-anmälan med beteckningen "Försvunnen person". Om det i ärendet finns skäl att misstänka brott, registreras en separat brottsanmälan om detta.

Om R-anmälan görs en anteckning i S-anmälans redogörelsedel och tvärtom. Trots brottsanmälan lämnas S-anmälan öppen tills det att den försvunna personen hittas.

Vid registrering av anmälan iakttas följande:

- Den försvunna personen registreras i anmälan som övrig (MU)
- en anteckning som "Offer" görs för programmatisk identifiering av personen

- Andra berörda personer registreras som övrig (MU) i anmälan.
- S-anmälan lämnas öppen (AV) tills personen hittas konkret och identiteten fastställs.
- Av förklaringen ska det framgå att personen hittats och identiteten fastställts; var personen hittades och hur identiteten fastställdes, oavsett om personen hittas levande eller död.
- När personen har hittats avslutas anmälan med motiveringen 08 – Åtgärden utförd.

Åtgärder som utförts under undersökningen, personens signalement och alla uppgifter som framkommit under undersökningen registreras i förklaringsdelen. När registreringar görs bör det observeras att undersökningen eventuellt kan pågå i flera år och med hjälp av anteckningarna ska man även senare kunna klarlägga vad som tidigare kommit fram i undersökningen.

6.2.2 Efterlysningar av försvunnen person

I samband med anmälan görs efterlysningar av den försvunna personen, vilka hålls i kraft tills den försvunna personen hittas. Efterlysningen säkerställer också att anmälan inte med tiden försvinner från systemen.

När efterlysningar görs ska följande iakttas:

- Som sista giltighetsdag för **nationell efterlysning** antecknas den 31.12.2099.
- Förutom en nationell efterlysning görs en alltid en **efterlysning i Schengens datasystem (SIS)** om den försvunna personen, i vars giltighet en anteckning görs om att den ska fortsättas programmatiskt, då efterlysningen förblir i kraft tills det att den nationella efterlysningen återkallas.
- Enligt prövning görs även en **efterlysning av försvunnen person** (Yellow Notice) i **INTERPOLs** datasystem. Efterlysningen matas in i Centralkriminalpolisens Kommunikationscentral (SIRENE-byrån, VLK). Instruktioner för detta fås vid behov av Kommunikationscentralen per e-post POL_VP_KRP_VLK eller per telefon. Det går att avstå från INTERPOL-efterlysning, om det är känt att den försvunna personen inte har kunnat resa utanför Schengen-området.
- Till SIS- och INTERPOL-efterlysningarna ska alltid bifogas allt tillgängligt material som främjar identifiering, såsom den efterlystas fotografi, fingeravtryck, DNA-uppgifter osv.
- Om den försvunna personen är minderårig eller i fara på grund av sjukdom eller någon annan motsvarande anledning, ska en efterlysning om tagande i skyddsförvar göras. En förutsättning för efterlysning om tagande i skyddsförvar är att en behörig myndighet (t.ex. social- eller hälso- och sjukvårdsmyndighet) har fattat beslut om *behov av skydd* (t.ex. brådskande beslut om omhändertagande)

6.2.3. Registrering av åtgärder för tryggnad av polisundersökning

Om metoder för att trygga undersökningen föreskrivs i polislagen. Om det i samband med undersökningen görs t.ex. husrannsakan i den försvunna personens bostad eller om föremål som ska undersökas tas i polisens besittning, ska protokoll över åtgärderna göras i samband med anmälan.

7. Insamling av identifieringsuppgifter för senare identifiering

7.1. AM-uppgifter (identifieringsuppgifter före döden)

Förutom den försvunna personens signalement ska man i ett tidigt skede spara nödvändiga tekniska prov för senare undersökning och för identifiering av personen. Sådana prov är personens DNA-prov, fingeravtryck, identifieringsuppgifter om personens tänder som fås från hälsovården, uppgifter om eventuella operationer och ärr samt skelettskador.

Uppgifter som samlas in för senare identifiering kallas ante mortem eller AM-uppgifter (identifieringsuppgifter före döden). Övriga identifieringsuppgifter registreras på AM-blanketterna som hör till Interpols blanketter för identifiering av offer och skickas till Centralkriminalpolisen antingen elektroniskt till adressen kh.krp@poliisi.fi eller per post till adressen KH/Henkirikostutkinta, Centralkriminalpolisen PB 285, 01301 Vanda.

AM-blanketter kan även begäras per e-post (de kommer till Kameleon under 2019).

7.1.1 DNA

Prov som behövs för att bestämma DNA-profilen fås bl.a. från personens tandborste, hårborste, rakapparat eller något annat föremål där man kan anta att det finns enbart den försvunna personens cellvävnad. Alternativt kan man vid identifieringen också använda kontrollprov som tagits av personens nära släktingar (far, mor, barn). Mer information fås vid behov av Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium och RTL-netti. När kontrollprover tas ska blanketten "Samtycke till bestämning och införande av DNA-identifikation för identifiering av försvunna och avlidna personer" fyllas i (återfinns i Kameleon).

7.1.2 TEK

DNA-prover och fingeravtryck antecknas i protokollet för teknisk undersökning (TEK). Proverna bifogas till begäran, och som produkt väljs "Identifiering av avlidna, släktskapsutredning och fastställande av identitet samt KATU-registret" (DNA-register för försvunna personer och okända avlidna). Prover, TEK-begäran och eventuella samtycken skickas till Centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium.

7.2. Registret över försvunna personer

Centralkriminalpolisen sammanställer identifieringsuppgifter om alla försvunna personer i Finland (Am-uppgifter) och okända avlidna (post

mortem- eller PM-uppgifter) och för ett register över dem som en del av informationssystemet för polisärenden. DNA-profilen sparas som en del av DNA-registret över försvunna personer och okända avlidna (KATU-registret). AM-uppgifter om en försvunnen person ska samlas in och skickas till Centralkriminalpolisen senast fyra veckor efter att anmälan registrerats. Identifieringsuppgifter om försvunna personer jämförs med identifieringsuppgifter om okända avlidna.

8. Varningsmeddelanden

Om utfärdande av varningsmeddelanden föreskrivs i lagen om varningsmeddelanden (466/2012). Polisens enheter skickar varningsmeddelanden till ledningscentralen inom sitt område, som vidarebefordrar blanketterna till nödcentralen inom sitt område. Nödcentralen ser till att varningsmeddelandena översätts och förmedlas till Rundradion för åtgärder i enlighet med Nödcentralverkets anvisningar.

Instruktioner för polisens interna och externa kommunikation finns i Polisstyrelsens anvisning "Polisens kommunikation" och den tillhörande handboken.

9. Utbildning

I polisförvaltningens utbildning (grund-, specialiserings- och personalutbildning) beaktas både innehållet i denna anvisning och andra anvisningar som gäller efterspaning av försvunna personer. För att utveckla verksamheten tar utbildningen upp och analyserar polisens förfaringssätt i fall som gäller försvinnande, i synnerhet sådana fall där en person som anmälts som försvunnen senare har hittats död. Utbildningstillfällen och gemensamma kart- och terrängövningar ordnas i samarbete med andra parter som deltar i efterspaningar och samarbetet.

Polisöverdirektör

Seppo Kolehmainen

Polisinspektör

Ari Alanen

Handlingen har undertecknats elektroniskt i dokumenthanterinssystemet. Polisen den 28.3.2019 kl. 11:19. Registratorskontoret kan verifiera underteckningen."

SÄNDLISTA

Polisstyrelsens enheter
Polisinrättningarna
Centralkriminalpolisen
Polisyreshögskolan

FÖR KÄNNEDOM

Inrikesministeriet polisavdelningen
Inrikesministeriet räddningsavdelningen
Skyddspolisen
Ålands polismyndighet
Nödcentralverket
Gränsbevakningsväsendet
Försvarsmakten
Finlands Röda Kors
Finlands Flygräddningssällskap rf
Finlands Sjöräddningssällskap rf
Finlands flygräddningscentral ARCC Finland